

POSTANOWIENIE

11 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 11 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji we
W.

przeciwko C. Société anonyme w L.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej A. z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji we
W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 14 grudnia 2023 r., II Ca 244/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego powoda,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z 30 listopada 2022 r. oddalającego powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., wyjaśniając, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania wynikająca z art. 379 pkt 2 k.p.c., spowodowana doręczeniem pozwu nienależycie

umocowanemu pełnomocnikowi strony pozwanej, która to nieważność została pominięta przez Sąd drugiej instancji, a powinna z urzędu zostać poddana ocenie przez ten Sąd.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłącznie podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Powołana przez skarżącą przyczyna z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. odnosi się bezpośrednio wyłącznie do postępowania przed sądem drugiej instancji. Skarżąca postawiła jednak zarzuty i przedstawiła argumentację pozwalającą na analizę powołanej przyczyny w postaci nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji w kontekście art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jak również w kontekście nieważności postępowania apelacyjnego, które Sąd Najwyższy zobligowany byłby uwzględnić z urzędu, a zatem - w tym zakresie - również na podstawie powołanego przez skarżącego art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że postępowanie toczące się z udziałem w charakterze pełnomocnika procesowego osoby, która wprawdzie mogła być pełnomocnikiem, ale nie przedłożyła dokumentu pełnomocnictwa

wykazującego umocowanie do występowania w imieniu strony, a brak w postaci nienależytego umocowania nie został usunięty, jest dotknięte nieważnością. Dominujące jest również stanowisko, że artykuł 379 pkt 2 k.p.c. nakazuje uznać za nieważne postępowanie, w którym występował nienależycie umocowany pełnomocnik, bez względu na sposób jego działania i konsekwencje wynikające z tego faktu dla strony. Strona może jednak potwierdzić czynności swojego pełnomocnika, który nie był należycie umocowany. Potwierdzenie udzielenia pełnomocnictwa może mieć miejsce nie tylko przez złożenie w tym przedmiocie wyraźnego oświadczenia, ale bezpośrednio przez udział mocodawcy w czynnościach oraz brak jego sprzeciwu co do zakresu reprezentacji strony. Dopuszczalne i prawnie skuteczne są zatem potwierdzenia czynności procesowych wykazujące, że działania procesowe pełnomocnika miały umocowanie strony przez niego reprezentowanej (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, Nr 6, poz. 76; postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2016 r., IV CZ 17/16, niepubl.). Nawet zatem w razie podzielenia argumentacji skarżącej dotyczącej nienależytego umocowania pełnomocnika pozwanej do doręczeń - radcy prawnej K.J., której umocowanie obejmować miało odbiór odpisu pozwu, a któremu to pełnomocnikowi doręczono pozew, nie sposób pominąć, że złożenie odpowiedzi na ten pozew w wyznaczonym przez sąd terminie i brak podniesienia przez pozwaną zarzutów dotyczących wadliwości tego doręczenia oznacza nie tylko wiedzę, ale i tolerowanie przez pozwaną działania r.pr K.J. jako pełnomocnika do doręczenia pozwu i brak sprzeciwu wobec dokonania takiej czynności przez pełnomocnika. Potwierdzenie czynności odbioru pozwu przez pełnomocnika do doręczeń mogło nastąpić przez pełnomocnika pozwanej adw. D.D., który reprezentował pozwaną w odpowiedzi na pozew oraz kolejnych czynnościach procesowych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, że do wykazania, iż osoby działające jako organ osoby prawnej są uprawnione do udzielenia pełnomocnictwa procesowego, nie jest konieczne, aby aktualny bądź zupełny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego był sporządzony według stanu na dzień wystawienia dokumentu pełnomocnictwa procesowego (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 8 listopada 2007 r., III CZP 92/07, OSNC 2008, nr 11, poz. 126). W uzasadnieniu

uchwały Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na odrębność pełnomocnictwa jako oświadczenia woli, a także sporządzenia dokumentu pełnomocnictwa, ponadto wskazał, że nie ma wystarczających argumentów na rzecz stanowiska, że do wykazania umocowania osób wchodzących w skład organu osoby prawnej, podlegającej wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, do udzielenia pełnomocnictwa konieczne jest przedstawienie odpisu z rejestru aktualnego w dniu sporządzenia dokumentu pełnomocnictwa. Zaznaczył przy tym, że podjęcie czynności sprawdzających jest zasadne w sytuacji, w której okres między datą sporządzenia dokumentu pełnomocnictwa a datą dotyczącą stanu rejestru, według którego został wydany odpis, jest nadmiernie długi albo w okolicznościach sprawy powstaną wątpliwości co do aktualności wynikających z odpisu danych w chwili sporządzania dokumentu pełnomocnictwa.

Stanowisko powyższe jest miarodajne również w okolicznościach przedmiotowej sprawy w odniesieniu do złożonego do akt wyciągu z 9 sierpnia 2018 r. z [...] rejestru ([...]), do którego wpisowi podlegał pozwany. Stosownie do art. 89 § 1 k.p.c. złożenie dokumentu wykazującego umocowanie lub jego uwierzytelnionego odpisu nie jest wymagane, jeżeli stwierdzenie przez sąd umocowania jest możliwe na podstawie wykazu lub innego rejestru, do którego sąd ma dostęp drogą elektroniczną. W przypadku pozwanego możliwe jest zweryfikowanie przez sąd drogą elektroniczną publikacji zmian w rejestrze dotyczących członków jego organów zarządzających [...]. Odstęp czasowy pomiędzy datą wyciągu złożonego do akt a sporządzeniem pełnomocnictw przedłożonych w sprawie w toku postępowania przed sądami powszechnymi, jak i Sądem Najwyższym nie dawał w konsekwencji dostatecznych podstaw do stwierdzenia wątpliwości co do aktualności danych w chwili sporządzenia dokumentów pełnomocnictwa. Adw. D.D. jako należycie umocowany pełnomocnik pozwanego, zważywszy na treść udzielonego mu pełnomocnictwa, był zatem uprawniony do potwierdzenia czynności odbioru pozwu przez pełnomocnika do doręczeń - r.pr K.J. Należyte umocowanie tego pełnomocnika nie pozwalało w konsekwencji stwierdzić również nieważności postępowania apelacyjnego, którą Sąd Najwyższy zobligowany byłby uwzględnić z urzędu.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

[a.ł]

(K.L.)